REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare *nr. 30*.
Scrisori nefrâncate nu se primesc.— Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURI de ANUNȚURI:
in Viena la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare.— Publicarĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-rii de *Duminecă* 8 *fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe treĭ lunĭ 6 coróne. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 80. Brașov, Lunĭ-Marțĭ 9 (22) Aprilie. 1902.

Nou atentat în contra limbei.

Pe când deputații sașĭ și cei câțĭ-va Slovacĭ din dietă fac acolo estreme încordărĭ în a cere esecutarea legei naționalităților, pe atuncĭ se întîmplă lucrurĭ de necredut, curate mirozenii cu interpretarea aceleiașĭ legĭ din partea guvernului unguresc.

Inainte cu câte-va dile ministrul maghiarisării, actualul conducĕtor al resortului cultelor și instrucțiunei publice, Iuliu Wlassics, a surprins lumea, obicĭnuită de altmintrelea de a-l vedé făcĕnd cele mai temerare eserciţiurĭ de forță în ale desnaționalisării, cu o neașteptată declarare. El rĕspunse adecă Slovacului Rujak, care a pretins sĕ se esecute dispozițiile legii dela 1868 în ce privesce instrucțiunea publică, dicĕnd între altele: „Eu voiŭ avé înaintea ochilor spiritul legei de naționalitate și unde voiŭ vedé periclitată unitatea națională a statului nu voiŭ esecuta nicĭ un cuvêntel din legea naționalităților, căcĭ acésta ar contrasta cu spiritul ei“.

Colo e litera, icĭ spiritul, dincolo practica, care fac ca legea acea fatală sĕ fie interpretată din cas în cas, după-cum le vine la socotélă maghiarisatorilor.

Cine a mai audit ca spiritul unei legĭ sĕ consiste în negarea rațiunei de a fi a ei? Și totușĭ jocul acesta frivol cu cele mai marĭ interese ale statului se jócă de atâta vreme de către despoții noștri îmbrăcațĭ în haina liberalismului și a constituționalismului.

Când ministrul Wlassics pronunța cuvintele de mai sus era deja pus la cale un nou atentat în contra limbei românescĭ și a autonomiei nóstre bisericescĭ.

Amenințarea cuprinsă în cuvintele, ce le-a adresat ministrul deputatului slovac, a rĕsuflat mai întâiŭ la noi în Ardeal în comitatul Cojocnei.

Primim din numitul comitat copia unei scrisorĭ circulare, pe care directorii școlelor de stat de acolo au adresat'o preoților catechețĭ românĭ pe basa unui ordin al ministrului de culte și instrucțiune publică.

Acest ordin e datat dela 5 Martie și nu pretinde nicĭ mai mult, nicĭ mai puțin decât ca catecheții noștri de aicĭ încolo sĕ propună elevilor românĭ dela școlele de stat unguresci *religiunea și morala numai în limba statului.*

E ceva de tot mișcător a vedé cum pe ministrul îl dore așa de mult și cât de îngrijat este de bunul succes al instrucțiunei, când merge în „generositatea“ sa așa departe de a concede ca cel puțin școlarilor din clasa întâiŭ și a doua elementară sĕ li-se „*pótă*“ propune religiunea *esceptional* în limba lor maternă!

Ordonanța ministrului Wlassics se provócă pentru motivarea acestei mĕsurĭ tătărescĭ tot la legea de naționalitate și încă tocmai la §. 17 al ei, care, în decursul desbaterei budgetului instrucțiunei publice, a fost mai mult invocat de vorbitorii slovacĭ și sașĭ.

Acest §. 17 s'ar păré că dă c'o mână ceea-ce ia cu alta și totușĭ nu este așa. In partea întâiŭ §. 17 dice, că ministeriul instrucțiunei publice are sĕ stabilescă limba de propunere în institutele de învĕțămênt înființate de stat. In partea a doua însĕ legea îi *impune ca o datorie* ministrului instrucțiunei publice de-a „*îngriji*“ ca „în institutele de învĕțămênt ale statului, cetățenii fie-cărei naționalitățĭ, carĭ trăiesc împreună în masse mai marĭ, sĕ se pótă cultiva în limba lor maternă până unde se începe cultura academică superióră“.

Dispozițiunea din urmă o motivéză legea dicĕnd, că scopul cel mai înalt al statului este de a dobêndi cât mai marĭ resultate pe terenul instrucțiunei publice în folosul „culturii generale“ și pentru „binele obștesc“.

Cum se unesce acum mĕsura lui Wlassics cu spiritul dispozițiunilor §-lui 17, care nu restrînge ci lărgesce dreptul cetățenilor nemaghiarĭ de a se bucura de instrucțiunea în limba maternă în scólele statului?

In loc sĕ introducă, după spiritul acelei dispozițiunĭ legale, limba de propunere română pentru tóte obiectele în școlele de stat din comitatul Cojocnei, unde poporațiunea română „viețuesce în masse marĭ“ — Wlassics cu uneltele sale din provinciă atacă instrucțiunea în limba maternă a religiunei.

Omenii aceștia, stăpânițĭ de diavolul șovinist, sunt de-o grandomaniă ne mai pomenită. Au vĕdut cum au procedat mai deunădĭ Prusienii în afacerea studiului religiunii față cu Polonii, și acésta atât de mult l'a impresionat pe Wlassics, încât, tocmai pe când se discutau mĕsurile ministrului de culte prusian Dr. Studt, în dieta Prusiei, el vine și-l maimuțesce, dând acel ordin directorilor dela scólele de stat unguresci.

Nu tóte sunt însĕ pentru toțĭ!

Deocamdată atragem atențiunea Archiereilor noștri asupra noului atentat și suntem nerăbdătorĭ a vedé ce mĕsurĭ vor lua. Ordinul ministrului lovesce, afară de legea dela 1868, și în altă lege sansaționată, în statutul organic al bisericei române greco-orientale, în care biserică ministrul voiesce sĕ întroducă acuma limba statului!

Ĕtă textul susanumitei circulare a directorului scólei de stat din Apahida:

Către onorații domnĭ preoțĭ-catechețĭ.

Subsemnata direcțiune a școlei de stat comunică cu stimă onoraților preoțĭ, pentru a lua spre sciință și a se conforma, că, avênd în vedere ordinul dela 5 Martie a. c. al d-lui ministru de culte și instrucțiune publică, întemeiat pe §. 17 al art. XLIV din 1868, instruirea elevilor școlelor de stat în ***religiune și morală*** nu se póte face decât în mod public în localul scólei de stat, ér ***limba de predare aicĭ nu póte sĕ fie, decât cea maghiară;*** *în interesul resultatului instrucțiunei, în mod esceptional se póte admite în cl. I și II întrebuințarea limbei materne a elevilor.*

Pentru elevii claselor superióre întrebuințarea limbei maghiare este obligătóre.

Apahida, 2 Aprilie 1902.

Orosz Endre,
director-învĕțător.

Revisuirea legei de pensiune a învĕțătorilor. Nu peste mult va veni la ordinea dilei revisuirea legei de pensiune a învĕțăterilor. Membrii corpului didactic primar aștéptă cu nerăbdare acéstă revisuire în speranța, că li-se va ușora sórta. Dintre multele dorințe ale învĕțătorilor amintim două anume: dorința de a li-se acorda pensiunea întrégă după 35 anĭ de serviciu și aceea de a li-se numĕra anii dela întrarea în serviciŭ și nu dela 21 anĭ ca mai 'nainte.

Atitudinea echivocă a Bulgariei. „Frankfurter Zeitung“ publică o depeșă din Bucurescĭ, în care se spune, că guvernul român, părtaș al statului quo în Balcanĭ, e pe cale de a denunța dublul joc, pe care îl jócă Bulgaria în agitația macedonénă. — Cu tóte desmințirile repețite ale guvernului bulgar, care respinge orĭ-ce rĕspundere în turburările din Macedonia și în uneltirile bandelor bulgare pe teritoriul otoman, guvernul român acusă principatul Bulgariei, că încuragiéză în secret pe revoluționarĭ.

Tratările din Africa-de-Sud. După o telegramă din *Amsterdam*, în cercurile bure de acolo se afirmă cu tótă hotărîrea, că *negocierile de pace s'au zădărnicit*, fiind-că guvernul engles n'a voit sĕ cedeze în cestiunea independenței și sĕ dea amnestie resculaților din calonia Cap. — Burii se pregătesc acum pentru campania de iérnă, planul căreia l'au făcut deja înainte de deschiderea tratărilor de pace.

Sêrbii contra Bulgarilor. Din Belgrad se telegraféză că două mii de demonstranțĭ cu bandiere, cântând imnul sêrbesc, au făcut demonstrațiunĭ pentru Firmilian, archiereul sêrb, care era sĕ fie mitropolit la Ueskueb. Mulțimea a făcut demonstrațiunĭ entusiastice și înaintea palatului regal. S'au audit strigăte ostile Bulgarilor.

Bulgaria și situația din Turcia. Agenția telegrafică bulgară spune, că Bulgaria a adresat agenților sĕi comercialĭ din Turcia o circulară în care dice, că în vederea situațiunei din Macedonia, guvernul bulgar a luat tóte mĕsurile pentru a împedeca în principat orĭ-ce acțiune menită sĕ provóce desordinĭ în Macedonia. Circulara recomandă agenților sĕ influințeze asupra populației bulgare din Macedonia, pentru-ca sĕ stea liniștită. In același timp Bulgaria face tot posibilul pentru-ca sĕ împiedece desordinele în Macedonia, însĕ mĕsurile sale ar fi zadarnice, adaugă circulara, décă puterile nu vor face demersurĭ pentru îmbunătățirea situației în Turcia.

Batjocură cu banii țĕrii.

În ședința dela 18 Aprilie a dietei ungare a fost o mică furtună pentru suma de 8000 coróne, pe care ministrul instrucțiunei a pus-o în budget sub titlul de onorar pentru „laureatul“ romancier ungur Jókai.

Inainte de asta cu 17 anĭ s'a început a-se lucra la o operă etnografică a monarchiei austro-ungare. Pentru partea ungurescă s'a numit atuncĭ prim-redactor Moriț Jókai, care de 17 anĭ a incasat în fie-care an suma de 8000 coróne. Opera acum s'a terminat și cu tóte acestea ministrul instrucțiunei publice a credut de cuviință a-ĭ acorda și pentru viitor același onorar lui Jókai, cu tóte că în cei 17 anĭ a pus în buzunar 136.000 coróne, fără vr'o ostenélă deosebită, căcĭ cele 8 tomurĭ unguresci s'au scris de alțĭ autorĭ și redactoria lui Jókai era numai un fel de sinecură.

Orĭ cât de mare e popularitatea lui Jókai, totușĭ ea nu este așa de mare, încât sĕ întunecesce mințele și sĕ atrofieze simțul de dreptate chiar a tuturor deputaților. S'au găsit 20 de deputațĭ, carĭ au avut curagiul sĕ voteze contra și în jurul cestiunei s'a produs o interesantă desbatere. A eșit la ivélă cu acéstă ocasiune, că domnii dela putere risipesc banii poporului de geaba și când contribuabilii gem sub povara impositelor, când preoților li se dă subvenție derisorie, când se concediéză sute de diurniști, ér învĕțătorii sunt muritorĭ de fóme — atuncĭ ministrul instrucției acordă lui Jókai un onorar de 8000 coróne — pentru-că îl chiémă Jókai.

Și décă Jókai ar fi sĕrac, s'ar mai puté găsi o umbră de justificare pentru acéstă risipă.

Dér Jókai incasséză fel de fel de onorare. El primesce dela societatea de asigurare „Adria“, unde este membru în direcțiune, 2400 cor., dela Banca gener. ung. de economii 2400 cor., dela redacția diarului „Magyar Nemzet“ 6000 cor., dela redacția diarului „Budapesti Napló“ 6000 cor., dela „Assicurazioni Generali“ 7500 cor., la olaltă 24.300 coróne venit fix anual.

Ĕtă cum îșĭ bate joc guvernul de banii țĕrii.

Mărturisirĭ prețióse.

„*Budapesti Hirlap*“ publică în numĕrul sĕu dela 20 Aprilie, sub titlul „Valurĭ politice“, între altele următórele:

„Una din causele cele mai principale ale pericolului, în care se găsesce maghiarimea din Ardeal, este, că adĭ mâne intelectualii românĭ și sașĭ mai tinerĭ adĭ-mâne vor fi superiorĭ intelectualilor maghiarĭ. Décă asĕmĕnăm pe advocații românĭ din Ardeal cu advocații maghiarĭ, din paralela acésta *mai că vor eși victorioșĭ Românii.* In *Brasov, Blașiŭ și Năsĕud sunt profesorĭ calificațĭ în privința sciințifică, zeloșĭ și însuflețițĭ* cum nu sunt *mai altfel* nicĭ la școlele de stat secundare ardelene. *Între canonicii metropolitului Mihalyi din Blașiŭ sunt mai mulțĭ bărbațĭ de cultură europénă, decât în capitulul lui Majlath* (episcop rom. cat. în Alba-Iulia) Românii, dór', nu fără temeiŭ spun, că comitatele locuite de ei, décă li-ar cădea lor în mânĭ, le-ar provedé cu funcționarĭ administrativĭ *mai bunĭ*, decât funcționarii administrativĭ maghiarĭ actualĭ.

„Dér care este causa, că nivelul inteligenței române se ridică în continuu, pe când despre inteligența maghiară ardelénă nu se póte dice acésta? O causă s'ar puté numi influența acelei vieți forti fiante de școlă, pe care o trăesce bietul student român. Tipul vieții studentului român l'am puté rĕsuma în următórele:

„S'a născut în vr'un sat din Câmpie séu dela póla munților. Tatăl sĕu, dascălul sĕrac, preotul séu țĕranul valah îl duce la oraş. Cu el de-odată merge la șcólă și fiiul proprietarului maghiar din comună. El (tînĕrul român) pórtă țundră, mănâncă odată pe di, pe când conșcolarul sĕu domnișor se îmbracă elegant și se hrănesce bine. Décă întrebĭ, ți-se rĕspunde: asta-i așa pentru-că el e *Valah*. Cale de-o di în jurul comunei sale, el a vĕdut pretutindeni, că Maghiarul e domn și trăesce in belșug, Valahul însĕ e țĕran și sĕrac. Décă între colegii sĕi studențĭ maghiarĭ încă se găsesc copii sĕracĭ, ei nu flămândesc, fiind-că stipendiul școlar și „țipăul“ îl fac sĕ nu flămândéscă. De ce nu se împărtășesce și el din binefacerile școlei? Pentru-că e — *Valah!* Anii se scurg repede. Dela profesorii sĕi de religiune, dela colegii sĕi mai în vêrstă învață, că el e urmașul gloriosului Traian și că Maghiarii au răpit dela străbunii sĕi pămêntul acesta éc'așa, dér ceea-ce a fost odată mare și frumos pe acest pămênt, *tóte Românii le-au făcut.* Ioan Huniade. regele Matia, Paul Chinezu ș. a. au fost Românĭ. Horia și Cloșca n'au fost rebelĭ, ci martirĭ naționalĭ. Dându-i-se ocasiunea, o și spune acésta colegilor sĕi Maghiarĭ, carĭ îl rîd, îi dic nebun, mișel, vrednic de spanzurat și nu mai vorbesc cu el. Lui nu-i pasă, căcĭ mai bine se simte în căsciόra sĕrăcăciósă dintr'o stradă a suburbiului, unde locuesce cu 8 séu 10 consoțĭ.

„Mai târdiu părăsesce Clușiul, Aiudul. Se duce la Blașiŭ séu Brașov. Ce deosebire! Cât de bine se simte în aceste centre ale Românilor! Cu câtă pietate ascultă ce-i spun profesorii despre mărirea de odinióră a Românilor. O, cât de adevĕrate le află el tóte, ce le aude despre tirănia maghiară. Cu câtă însuflețire cetesce pe „Mihaiŭ Vitézul“ de Bălcescu. Incepe sĕ crédă, că va veni timpul, când un nou Mihaiŭ Vitézul, un al doilea Stefan cel Mare în fruntea a 200,000 vitejĭ va da năvală în țéră, ca sĕ recuceréscă pămêntul răpit și sĕ dea patrie Românilor asuprițĭ. Profesorul sĕu îl face atent la marea operă a lui Barițiu „Istoria Ardealului“. O cetesce întrégă. Ce registru a pĕcatelor maghiarimei e cartea acésta, ce cronică vorbitóre a suferințelor românescĭ, a luptelor nobile. și abnegate este ea! Se decide sĕ lupte și el și se va lupta pentru libertatea națiunei, pentru drepturile limbei sale.

„A făcut esamenul de maturitate. De dragul sciințelor mai înalte se reîntórce între Maghiarĭ. Vechiul cântec se repetă. Maghiarii n'au învĕțat, nu s'au îndreptat de loc. A făcut (Românul) și esamenul de stat. Işĭ cércă norocul la administrație. Fișpanul nu-l numesce, adunarea comitatului nu-l alege, fiind-că funcțiunea a fost destinată — în urma intereselor familiare, etc. — colegului sĕu de odinióră domnișor maghiar, de calificație mai slabă. Óre de ce este acésta așa? Ca rĕspuns aude vorba vechiă: *fiind-că eştĭ Valah*! Durerea lui individuală o generaliséză, o ridică la rangul de gravamen social și politic. Prigonit se simte cel ce în țéra acésta nu se póte ferici, fiind-că e Român. Acum séu emigréză în România séu devine advocat aicĭ acasă. In casul din urmă adună avere și devine agitator politic..... Românimea adĭ nu numai ca massă, ci și ca *element cultural* pĕtrunde neîntrerupt nu numai în văile locuite de Maghiarĭ, ci și în orașe. Acest curent progresiv nu se opresce de sine. Piedecĭ nu-i va puté pune nicĭ societatea maghiară ardelenéscă în descompunere. Cine l'ar puté opri, décă nu acțiunea culturală politică a statului național maghiar? Esistă însĕ o astfel de acțiune culturală politică? Și décă esistă, este ea destul de tare, destul de conscientă în faptele ei?“

*

Nu comentăm. Cetitorul inteligent sĕ-șĭ facă conclusiunile.

„De lingua hibernica restituenda“.

(Din „Vox Urbis“)

Totdéuna ne cuprinde un sentiment de adêncă mâhnire, când cetim despre întreprinderile criminale ale unor popóre, îndreptate contra altor popóre, pentru a le oprima dreptul cel mai sfânt, ce a esistat vr'odată, dreptul limbei.

Acest sentiment ni-a fost sugerat de repețite-orĭ în timpul din urmă, când am vĕdut asuprirea Finlandesilor de către Rușĭ, a Polonesilor de către Germanĭ, a Irlandesilor de către Englesĭ etc.

Acești din urmă au emigrat în cursul timpului cu miile în America, pentru-că nu mai puteau suporta asuprirea economică în patria lor străbună, a cărei proprietate de pămênt au confiscat'o tiranii de Englesĭ. făcênd din poporul băștinaș nisce glóte de salahorĭ și arendașĭ.

Asupra reînvierii limbei irlandeze cetim din pana lui H. *Doswald* din Chicago în ultimul numĕr al revistei „Vox Urbis“ din Roma un articol sub titlul de mai sus, pe care îl credem destul de interesant spre a-l reproduce:

„Nu sciu — dice Doswald — décă esistă pe suprafața pămêntului o națiune, care sĕ fie apăsată de atâtea miserii și nevoi, la câte a fost supusă națiunea irlandesă în timp de atâția anĭ.

„D'abia primiseră legea creștinéscă, când étă că au invadat în Irlanda Danezii, pe carĭ respingêndu-i, au urmat Englesii, spre a supune puterii lor frumósa insulă. Hibernia învinsă fiind în multe lupte, indigenii fură adușĭ la servitute, ér averile lor confiscate. Henric VIII, în fine, dându-se desfrîului și părăsind religia catolică, s'a încercat a-i sili și pe Irlandesĭ a-șĭ părăsi religia. S'a încercat regele, însĕ Irlandesii au resistat și resistă până în diua de astădĭ, și din acéstă crâncenă luptă au eșit atât de biruitorĭ, încât orĭ ce Irlandes este eo ipso catolic. Deși îmĭ este silă a înșira tóte miseriile, câte le-au suferit Irlandesii în acele timpurĭ, atâta totușĭ merită sĕ notez, că Englesii și-au dat silința sĕ nimicéscă la Irlandesĭ cu desĕvîrșire cele douĕ legăturĭ, cu care este legată orĭ-ce națiune. Acele legăturĭ sunt limba, proprie orĭ cărui popor, și crescerea omenéscă o copiilor, carĭ legăturĭ décă se nimicesc este clar, că orĭ ce ginte séu va peri, séu pierdêndu-șĭ propriile sale drepturĭ, se va asocia unei alte națiunĭ, așa că nu va mai rĕmâné nimica din ea, decât singură amintirea originei.

„Englesii așa-dér, după-ce s'au convins despre acestea, au hotărît sub pedépsă, ca nicĭ un Irlandes sĕ nu mai vorbéscă în limba sa și au ordonat, că de acuma sĕ se învețe în limba englesă. Școlele irlandese au fost desființate, mănăstirile unde se predau învĕțăturile și se cultiva literatura, au fost distruse, de unde a resultat, că Irlandesii, carĭ mai înainte erau cei mai învĕțațĭ și cultivațĭ în litere au devenit încetul cu încetul ignoranțĭ și necunoscĕtorĭ de învĕțăturĭ. Acésta era după dorința Englesilor, căcĭ așa era vointa lor, ca Irlandesii sĕ se facă de batjocură și rîs prin nesciința lor. Astfel limba irlandesă a fost negligeată și dată uitării, ér Irlandesii emigrând în diferite țĕrĭ, — ceea-ce doriseră Englesii, s'a împlinit.

„Insĕ în acele timpurĭ, când Irlandesii au vĕdut, că limba le este amenințată cu peire și prevĕdură, că împreună cu limba și însașĭ națiunea lor, décă Englesii vor urma planul început, se va cufunda în grópa uitării, ținênd sfat, au hotărît ca din tóte puterile sĕ-șĭ restitue limba și datinele. Acéstă hotărîre fiind primită cu aplause, în scurt timp au constituit o societate națională, care lucréză din rĕsputerĭ mai ales în America. Președintele ales în adunarea generală, trimite delegațĭ la parochiile mai însemnate irlandese, ca sĕ adune în fie-care Duminecă după amiadĭ pe fiiĭ și fiicele Irlandesilor și sĕ-i învețe limba și istoria irlandesă. La aceste școle sunt de față și trimbițașĭ, carĭ la dorința copiilor fac musică irlandesă. In acest chip cei ce-șĭ trag originea din Irlanda, deși departe de patria lor se cultivă în obiceiurile patriei și rĕmân credincioșĭ Irlandei.

„Fiind de față la aceste școlĭ, adesea-orĭ mĕ miram cu câtă iubire sunt atașațĭ patriei lor și cu câtă ușurință învață aceștĭ copii limba irlandesă.

„Ce putere și influență are acéstă societate, este cunoscut, deóre-ce este sprijinită în tóte părțile republicei nóstre federate americane. In San-Francisco apare sĕptĕmânal un diar în limba irlandesă și englesă. Afară de acésta în orașele mai marĭ ale republicei, întrunirile Irlandesilor sunt dese. Cu acestea ocasiunĭ se cântă în limba maternă și se dau petrecerĭ cu dans, de unde resultă o atașare din di în di mai mare către patrie și o legătură mai apropiată între Irlandesĭ.

„Étă decĭ, că reînvie limba irlandesă și moravurile irlandese și deóre-ce marea operă a conservării Irlandei este cultivată cu zel, este de sperat, că acéstă renumită și fórte evlaviósă națiune nu va peri, că Irlanda va fi liberată de servitute și va fi o gintă mărită și unită. Acésta este dorința mea, a Americanilor și a multor Englesĭ chiar. Sĕ dea Dumnedeu, sĕ se împlinéscă!

(Trad. de **Delaletca**).

SCIRILE DILEI.

— 8 (21) Aprilie

Dela Academia Română. Vinerĭ după amiadĭ, la óra 1 și jum., Academia Română a ținut ședință solemnă, sub președința d-lui Iacob Negruzzi, asistat de d-l Dimitrie Sturdza, secretar general. D-l Dr. C. *Istrati* și-a desvoltat discursul de recepțiune în sînul Academiei, vorbind despre Ion Ghica. Intr'o înălțătóre cuvêntare, d-l Dr. Istrati a reamintit figura marelui bărbat, al cărui loc în Academie îl ocupă d-sa astădĭ, insistând mai cu sémă asupra activității lui sciințifice. D-l Dr. Istrati a cetit, între altele, numĕróse paginĭ alese din operile sciințifice ale lui Ion Ghica și a terminat esprimându-șĭ deplina mulțumire, că una din dorințele lui Ion Ghica este îndeplinită: astădĭ țéra nóstră, în ceea-ce privesce activitatea bărbaților ei, pe terîmul sciinței, ocupă un loc de cinste printre celelalte țĕrĭ. — D-l Dim. *Sturdza,* secretar-general, din partea Academiei rĕspunde d-lui Dr. Istrati. Unul din marile merite ale lui Ion Ghica, dice d-sa, a fost, că ar fi putut ocupa cu onóre un loc în orĭ-care din cele trei secțiunĭ ale Academiei nóstre. D-l Sturdza arată apoi pe scurt activitatea literară, sociologică, politică și diplomatică a marelui bărbat. Este o mare cinste pentru d-l Istrati, că ocupă în sînul acestei adunărĭ locul lui Ion Ghica; d-sa îl ține însĕ cu onóre. Lucrările sciințific ale d-lui Dr. Istrati, chiar înainte de-a fi membru al Academiei, l'au pus în rêndul puținilor noștri bărbațĭ, carĭ au muncit pentru propășirea sciinței. Termină urând d-lui Dr. Istrati, ca de aci înainte sĕ aibă același spor în muncă și dragoste pentru sciință. Ședința publică se ridică la órele 2 și trei sferturĭ.

Ferdinand Horanszky, ministru unguresc de comerciŭ, a rĕposat Sâmbătă séra la órele 9·20 în locuința sa din Budapesta. In viéța politică maghiară a jucat rol însemnat. A fost președintele partidului național (apponyist) timp de mai mulțĭ anĭ până la fusiunea acestuia cu partidul liberal guvernamental. Era adversar declarat al guvernului Banffy, așa că a avut și un duel cu Banffy. In 4 Martie, după retragerea lui Hegedüs, fù numit ministru de comerciŭ.

Regina României va sosi Miercurĭ în Bucurescĭ, venind din Neuwied.

O mistificare. Diarele unguresci din Oradea-mare și fóia clericală „Alkotmany“ din Budapesta au publicat scirea despre încetarea din viéță a venerabilului preposit capitular din Oradea-mare, *Teodor Kováry.* Cine putea bănui, că un diar ca „Alkotmany“, pe care eram deprinșĭ a-l considera ca organ destul de serios, sĕ publice lucrurĭ neadevĕrate? Așa am luat și noi notă despre numita scire, fără sĕ ne gândim măcar, că este o mistificare la mijloc. Același lucru l'au făcut mai multe diare române, între carĭ chiar și „*Unirea*“ din Blașiŭ. Ni-se trimite acum din Oradea-mare un numĕr al diarului „Nagyváradi Friss Ujság“, dela 19 Aprilie, în care sub rubrica de „*Binefacere*“ cetim, că cine-va oferă în nisce terminĭ misterioșĭ, 2 coróne spre scopurĭ filantropice din incidentul parastasului, ce s'ar fi celebrat anticipative de către preparandia și internatul din Oradea pentru odihna sufietéscă a venerabilului preposit, care nu numai că n'a murit, dér *se bucură de deplină sănĕtate.* — Luăm cu plăcere act despre acéstă din urmă scire și așteptăm sĕ ni-se comunice în mod vrednic de credință, din ce isvor a eșit mistificarea?

Directoriul fundațiunei Șuluțane s'a întrunit Sâmbătă în ședință ordinară. Comisia permanentă, constătătóre din canonicul Simion P. Mateiŭ, directorul de finanțe George Pop din Nyiregyháza și Iuliu Bardoși insp. școl. în pens., a revĕdut Vinerĭ socotelile fundațiunei pe an tr. Dintre ceialalțĭ membrii sunt presențĭ judii dela Curie: Alesandru Onaciu și Ioan Mezei, Budapesta, judele de tablă Vasile Hossu, Clușiŭ, preș. sedriei orfanale Ioan Simionaș, Deva, Leontin Pop, jude de tribunal în pens. Clușiŭ, și Patriciu Barcu, advocat Reghin. Afară de rapórtele îndatinate a fost vorbă și de eventuala cumpĕrare, a unui dominiu estins pe séma fundațiunei.

Aniversarea a 63-a a nascerei Regelui Carol, care coincide cu aniversarea proclamării regatului român, s'a serbat erĭ, Duminecă, printr'un „Te Deum“ celebrat la metropolia din Bucurescĭ. La „Te Deum“ au asistat toțĭ miniștri aflațĭ în Capitală, președinții curților de casație și apel, primarul cu consiliul comunal, ofițerii generalĭ și superiorĭ etc.

In Vinerea patimilor Rutenii din diecesa Muncaciului vor sacrifica încă un drept al limbii lor, ce le-a mai rĕmas. Episcopul Firczak a dat ordin, ca în catedrala din Ungvar sĕ se țină de acuma înainte predicile în limba maghiară. Inceputul se va face tocmai în Vinerea patimilor.

Studenții italienĭ în România. Studenții universității din Bucurescĭ vor da mai multe serbarĭ atât în Capitală, cât și în provincie, pentru-ca sĕ adune un fond necesar primirei studenților italienĭ, carĭ au promis, că vor veni în România în cursul acestei verĭ.

Pentru masa studenților românĭ din Brașov au întrat dela „*Ardeleana*“, institut de credit și economii din Orăștie, *100 cor.* ajutor. — Priméscă Onorata Direcțiune cele mai vii mulțămite. — *Direcțiunea școlelor medii gr.-or. române din Brașov.*

Noul ministru de interne rusesc. Monitorul imperial rusesc publică numirea secretarului de stat pentru Finlanda, *Plehwe,* de ministru de interne al imperiului în locul rĕmas vacant în urma asasinării lui Sipiaguine.

Interpret la consulatul român din Budapesta a fost numit pe diua de 1 Aprilie d-l *Octavian C. Tăzlăuanu,* bacalaureat al gimnasiului din Năsĕud și absolvent al facultății de litere din Bucurescĭ.

Convertirea ex-reginei Natalia. Abatele Bodin din Paris a declarat unui representant dela „Agence nationale“, că ex-regina Natalia a Serbiei plănuia de patru anĭ sĕ devie catolică. Cuprinsă de scrupule religióse, n'a avut trebuință sĕ

se boteze, ci a trebuit numai sĕ se lapede de schismă. Papa i-a trimis binecuvêntarea.

Arestarea a şése profesorĭ universitarĭ ruşĭ. O telegramă din Varşovia anunţă, că au fost arestaţĭ acolo 6 profesorĭ universitarĭ.—Secretarul guvernatorului Varşoviei, *Skinop*, care *a fost ucis*, era cunoscut ca denunţător al studenţilor, pentru a fi deportaţĭ la Siberia.

Primul ministru bulgar Daneff, sosind în Viena voia sĕ visiteze pe cancelarul austro-ungar *Goluchowski*, însĕ nu l'a găsit acasă. Atuncĭ Daneff şĭ-a urmat călĕtoria spre Sofia, neputênd sĕ se opréscă mai mult în Viena.

Prinţul Ferdinand în Rusia. Prinţul Ferdinand al Bulgariei va face o visită Ţarului Nicolae la Petersburg în ḑiua de 26 Maiŭ st. v. Prinţul va presenta Ţarului maqueta monumentului, pe care Bulgaria proiectéză sĕ-l ridice în Sofia bunicului sĕu, Ţarul liberator, învitându-l totd'odată la ceremonia punerei primei pietri a acestui monument. D-l Danef, primul ministru bulgar şi şeful unui cabinet esenţial rusofil, a insistat mult la Petersburg, ca visita sĕ nu mai fie amânată pentru a doua-óră.

Procesul falsificatorilor de bancnote. Sâmbătă la óra 1 p. m. a început la tribunalul din Ploescĭ judecarea procesului falsificatorilor biletelor de bancă. Se scie, că acest proces este în legătură cu procesul dela Tĕrgu-Mureşului amânat pe ḑiua de 1 Maiŭ. Banca naţională română era representată prin d-nii I. G. *Bibicescu*, director, şi Gregescu agent local, asistaţĭ de advocatul Al. Radovicĭ. Inculpaţii Minea Iliescu şi Trifu Bodjon erau apăraţĭ de adv. Teodorini; Alexă Sulică de adv. Scarlat Orĕscu, ér principalul acusat Max *Ressel* se presentà fără advocat. Cetirea actului de acusare a durat 2 óre. Despre sentinţă încă nu ne-au sosit informaţiunĭ.

Descoperirea unei fabricĭ de bombe în Rusia. Ḑiarul „Berliner Tageblatt“ afiă din Petersburg, că la Jurjew, în districtul Dorpat, s'a descoperit o fabrică de bombe. S'au făcut multe arestărĭ.

Procesul Caragiale-Caion. C. A. Ionescu (Caion) a făcut la grefa curţii cu juraţĭ oposiţie contra sentinţei, prin care era condamnat, fiind-că a calomniat prin pressă pe d-l Caragiale.

Ucigaşul ministrului rusesc de interne, studentul *Baltasew*, a luat în inchisóre otravă şi a murit.

Bătaie între un preot şi credincioşii séi. In comuna *Oszi* s'a întêmplat ḑilele trecute un mare scandal. Inainte cu câte-va ḑile murì locuitorul Dobeş Daniel, om cu stare meterială bună, însĕ preotul rom. cat. n'a vrut sĕ-l înmormênteze, fiindca Dobeş nu s'a fost cununat, decât la matriculantul civil. Lucrul acesta l'a amintit preotul *Klimpa* şi de pe catedră, vorbind de rĕu pe Dobeş. Rudele acestuia s'au măhnit aşa de mult, încât s'au aruncat asupra preotului çând acesta se scoborîse de pe amvon, şi l'au pălmuit. Preotul, vĕḑênd primejdia în care se află, începù sĕ se apere cu crucea. De aicĭ se născù o bătaie formală.

Frecunditate. Se scrie din Teplitz: Proprietarul de casă Stroerr din Bärringen şĭ-a botezat astăḑĭ al 37-lea copil.

O pledoarie interesantă.

(Discursul d lui **Delavrancea** în procesul Caragiale-Caion).

Urmare.

Domnilor, am sfîrşit cu prima parte a pledoariei mele, şi sunt încredinţat, că am dovedit desĕvîrşit cum acésta ncuă acusaţiune, ce s'a adus lui Caragiale, este o nouă calomnie. Am fi putut sĕ trecem peste ea. Sĕ cerem osînda cuvenită a calomniatorului pentru prima calomnie, dér n'am voit ca juraţii, publicul, şi în deosebĭ astăḑĭ d-vóstrĕ, domnilor magistraţĭ, sĕ vĕ pronunţaţĭ decisiunea cu îndoială că, décă Caragiale n'a plagiat pe Kemeny, ar fi putut sĕ plagieze pe Tolstoi.

Domnilor judecătorĭ, trec la prima calomnie pentru care am pornit procesul de astăḑĭ. Acest Caion în „Revista Literară“, din 1 şi 20 Decemvrie 1901, a afirmat sub propria sa semnătură, că d-l *Caragiale* şi-a furat drama *„Năpasta“* după drama *„Nenorocul“* a unui autor *Istvan Kemeny*, tradusă de *Alesandru Bogdan* şi imprimată cu litere kirilice la Braşov, în anul 1848. Caragiale a furat? Acest Caion pune în paralele pe mai multe colóne, scene din „Năpasta“ lui Caragiale şi scene din „Nenorocul“ lui Kemeny. Şi scenele sunt absolut identice. Écă de ce Caragiale a pornit acţiunea de faţă. Caion nu a apărut astăḑĭ în faţa justiţiei. Sĕ dovedim noi, pe lângă afirmarea lui Caion, că Kemeny nu esistă, Alesandru Bogdan, traducĕtorul „Nenorocului“ nu a esistat, că drama acésta este o invenţie şi că documentele publicate de Caion este un fals.

Am fost la Braşov, am fost la Budapesta. Caragiale a alergat în tóte părţile; s'a trudit; a cheltuit; s'a adresat la tóte autorităţile competente; şi astăḑĭ posedăm un lung şir de doveḑĭ despre perversitatea calomniatorului şi despre falsurile plăsmuite. In primul rênd, domnilor, vĕ presentăm un catalog de tot ce s'a tipărit la Braşov, dela 1535 şi până la 1886, lucrare datorită lui Iulius Gross, profesor şi bibliotecar. In acest *„Kronstädter Drucke“* nu găsim nicĭ pe dramaturgul Istvan Kemeny, nicĭ pe traducĕtorul Alesandru Bogdan, şi nicĭ drama „Nenorocul“.

La Budapesta am dat peste o publicaţiune decisivă în care se póte vedé décă a fost séu nu vre-un dramaturg cu numele de Kemeny, de Istvan Kemeny, şi décă s'a scris şi s'a imprimat vr'o dată o dramă cu numele „Nenorocul“, o operă pe care Caragiale ar fi putut sĕ o plagieze. Écă lucrarea extraordinară, cu titlul de *„Magyar Irok Élete és Munkái“*, adecă *„Vieţa şi operile scriitorilor maghiarĭ“*, alcătuită, după o muncă de 40 anĭ, de către savantul *Sinnyei József*, din însărcinarea „Academiei de sciinţe“ din Budapesta. In broşura 46 este acea parte a literei *k*, în care se găsesc numele de *Kemeny*. Dela pagina 1411 şi până la pagina 1454 sunt trecuţĭ toţĭ *Kemeny*, carĭ au imprimat ceva în Ungaria. Am tradus tot ce se află în aceste pagine şi am legalisat traducerea prin consulatul maghiar. D-vóstrĕ veţĭ examina aceste documente.

Écă d-lor, ce găsim în vasta lucrare a lui Szinnyei: sunt 33 de Kemeny, şi nicĭ un Istvan Kemeny dramaturg, şi nicĭ o operă dramatică cu titlul de *„Nenorocul“*. Şi pentru a vĕ convinge de scrupulositatea acestei opere, vĕ voiŭ cita câte-va nume, şi vĕ veţĭ încredinţa, că un autor dramatic, care sĕ fi scris o dramă, în mai multe acte, ar fi fost cu neputinţă sĕ scape neconsemnat în lucrarea lui Szinnyei: *Kemeny Anna Maria* a tradus două piese teatrale: *Papagalul*, piesă sentimentală, în 5 acte, după August Kotzebue, şi *Praedicatum*, comedie în 3 acte, după baron Gebler“. — *Kemeny Béla jun.*, practicant de advocat şi sub-locotenent cesaro-regesc în reservă. A murit la 1883, Septemvrie 28. în Pozsony. în etate de 23 de anĭ. *A fost colaborator la diarele din Pozsony*“. „*Kemeny Iános*, predicator evanghelico-reformat la Szilvás. *El'a scris psalmul 174* în „Noua carte de cântece“. Când dér se catalogheză ast-fel de traducĕtorĭ, de colaboratorĭ pe la diarele dintr'un orăşel de provincie, şi nu se scapă nicĭ un preot, care a scris un psalm într'o carte de cântece, ar fi fost imposibil savantului ungur sĕ trécă cu vederea un autor dramatic original. Şi cu tóte acestea, noi am dus mai departe cercetările nóstre. Ne-am adresat la profesorĭ, la literaţĭ, la savanţĭ şi le-am cerut părerea lor în scris.

(Aicĭ d-l Delavrancea cetesce mai multe scrisorĭ, între carĭ şi o declaraţie a profesorului de universitate Dr. Bayer, cel mai autorisat în acéstă materie şi care ḑice: „Nu cunosc nicĭ un scriitor dramatic maghiar cu numele de Kemeny István“).

Până aci am căutat adevĕrul şi am precisat calomnia.

Sĕ vedem omul.

Sĕ ne oprim puţin asupra falsului, asupra intenţiunei, asupra relei credinţe şi a perversităţei fără pereche în asemenea materie. Écă, d-lor, magistraţĭ, — *(d. Delavrancea arată cele două foi imprimate cu litere kirilice)* — la ce scobóră ura pe un om fără scrupul. E destul sĕ priviţĭ,— acum mai ales când v'aţĭ convins, că nu esistă un autor dramatic maghiar cu numele de Kemeny, un traducĕtor Bogdan şi o dramă „Nenorocul“, — aceste două foi. Ele sunt imprimate cu litere kirilice. Trebuia falsul sĕ încépă cu acésta. Atât nu ar fi fost destul. Foile trebuia sĕ aibă aerul de vechime, ca dela 1848. Şi hârtia modernă a fost supusă la tortură; a fost artificial îngălbenită; flacăra la care au fost expuse foile a ars o bucată din ele. A plănuit; a combinat; a făcut tot ce i-a trecut prin minte, ca sĕ dea aspectul vechimei de acum o jumĕtate de secol. A voit ca falsul sĕ aibă întréga aparenţă a realităţei, a adevĕrului; n'a uitat nimic, nu s'a sfiit de nimic; nu s'a ruşinat de nimic; şi de sigur, că ar fi ajuns la un volum întreg, décă n'ar fi aflat, că posedăm tóte doveḑile calomniei şi a revoltătórei invenţiunĭ. Unde se va opri acest pervers, décă legea nu-i va tăia esceptionalul avênt pentru fals şi escrocherie? Sĕ nu credeţĭ, că acest domnişor este la prima ispravă în asemenea pornirĭ. A! nu! trecutul sĕu e ilustru, ca tótă tinereţea. Nu e nicĭ la începutul şi cred, că nicĭ la isprăvitul acestei strălucite cariere. Colabora, ca începĕtor, la un ḑiar din Capitală. Intr'o ḑi presintă directorului o serie de nuvele, pretindênd, că le-a tradus dintr'un volum al ilustrului Ibsen. Nuvelele se publică. Un cetitor pune în vederea directorului, că operile sunt prea slabe pentru Ibsen, afirmându-i în acelaşĭ timp, că Ibsen n'a scris nuvele. Directorul îi cere volumul lui Ibsen. Caion făgăduesce, că-l va aduce a doua ḑi. Din ceasul acela n'a mai dat pe la redacţie. Intr'un alt ḑiar publica o nuvelă ca şi cum ar fi a sa. Lucrare admirabilă, dér în cele din urmă se descoperă, că e plagiată după Guy de Maupassant. Ambiţia acestui tînĕr e pré mare ca sĕ rĕmâe în domeniul literaturei pure. Vrù sĕ pară un cercetător sever, un om de sciinţă, un savant. Şi de ce nu? E aşa de uşor sĕ parĭ ceea-ce nu eştĭ, décă eştĭ fără consciinţă onestă. Acusatul isbuti sĕ publice în „Noua Revistă Română“ dela 1 Decemvrie 1901, o notiţă de-o importanţă istorică escepţională, referitóre la Mircea-cel-Mare. Ceea-ce nu desluşiseră istoricii noştri, Caion limpeḑi, graţie unei scrisorĭ a papei Bonifaciŭ al XI-lea!

(Va urma.)

In numĕrul sĕu de Sâmbătă „Trib. Pop.“ din Arad publică următórea declaraţiune:

Domnul profesor N. Bogdan într'un articol privitor la activitatea clubului român în afacerea comitatului şi a comunei Braşovului publicat în „Tribuna Poporului“ la 23 Martie a. c. Nr. 56, se provócă la mine voind sĕ dovedéscă, că clubul român, cu preşedintele în frunte, desvoltă prea puţină activitate întru apĕrarea intereselor românescĭ din comitat şi din comuna Braşovului.

Spre lămurirea lucrului mĕ rog sĕ binevoiţĭ a da loc în „Tribuna Poporului“ următórele rîndurĭ:

In tómna anului 1901 s'a ţinut o consultare, în care s'a discutat despre alegerea membrilor românĭ în representanţa comitatului, la care consultare am luat şi eu parte.

Dela afacerile comitatense a trecut discuţiunea şi la afacerile comunale. In privinţa afacerilor comunale eu am observat în general, că membri românĭ aleşĭ în representanţa comunală nu desvoltă destulă activitate întru apĕrarea intereselor românescĭ. Ca esemplu special am adus cestiunea apaductului. La întroducerea statutului de apă şi a dărei de apă, o mare parte a Românilor din suburbiul Scheiŭ au înaintat o rugare la representanţa comunală. cerênd ca acei cetăţenĭ, carĭ nu au lipsă de apa din apaduct şi carĭ nu au cerut întroducerea apei în curţile séu casele lor, sĕ nu fie supuşĭ la darea de apă.

Dér ce sĕ veḑĭ! Acéstă rugare a Românilor a fost combătută în representanţa comunală chiar din partea unor membrii românĭ şi astăḑĭ plătim cu banĭ scumpĭ apa, care o bem, şi carĭ avem lipsă de apa din apaduct şi cei carĭ nu avem lipsă de ea şi cei carĭ au întrodus'o în curţile séu în casele lor, şi cei carĭ nu au întrodus'o.

Asupra afacerilor comitatense eu nu am făcut nicĭ o observare, cu atât mai puţin vre-o acusare.

Braşov, în 29 Martie 1902.

Cu distinsă stimă:

V. Sfetea, paroch.

Un monument la Călugărenĭ.

Un comitet constituit în Giurgiŭ pentru ridicarea unui monument, întru amintirea luptelor date de Mihaiŭ Vitézu la Călugărenĭ, a decis o subscripţie publică pe care o însoţesce de următorul apel:

„Călugărenĭ!...

„Nicĭ un monument nu ne arată,
„că acolo fù lupta cea crâncenă
„pentru libertate! Atât suntem de
„nesimţitorĭ la gloria naţională!
„Românul trece acum cu nepăsare
„printr'aceste locurĭ sfinte, fără ca
„nimic sĕ-ĭ aducă aminte, că pă-
„mêntul ce calcă, e frământat cu
„sângele părinţilor sĕi şi acopere
„ósele vitejilor!!“

N. Bălcescu,
(Istoria lui Mihaiŭ Vitézul.)

Românĭ.

In ḑiua de 13/23 August 1595, Mihaiŭ Vitézul, Voevod al ţĕrei Românescĭ, a sĕvêrşit la Călugăreni (Vlaşca), una din faptele cele mai gloriόse ale naţiunei nóstre.

Toţĭ cunsócem idealul sĕŭ măreţ şi fala ce a revĕrsat asupra ţĕrei vestita bătălie.

La Călugărenĭ, zac, de aprópe 300 anĭ, osemintele străbunilor noştri, alăturĭ cu leşurile păgâne.

Trecătorului nimic nu-ĭ amintesce, că acolo o mână de eroi s'au sacrificat în vremurĭ pentru România de aḑĭ.

Cu drept cuvênt marele Bălcescu ne acusă.

O naţiune e datóre sĕ comemoreze faptele ilustre ale fiilor ei!...

Trecutul ne spune, că pentru libertatea nóstră de aḑĭ, străbunii noştri dela Călugărenĭ, în frunte cu vestitul erou, s'aŭ sacrificat!...

Monumentele istorice sunt titlurile de nobleţă ale unui popor...

Cu toţii cunóscem, că monumentele învederéză starea de cultură a unui popor, ér comemorarea lor este omagiul, ce ţéra aduce fiilor ei vitejĭ şi faptelor lor.

Cu toţii dér sĕ dăm obolul nostru pentru ridicarea unui monument la Călugărenĭ.

Noi, mai jos sub-scrişii, cetăţenĭ din judeţul Vlaşca, sperăm, că tótă suflarea românéscă şi instituţiile nóstre, se vor uni cu glasul nostru şi vor contribui la ridicarea unui monument comemorativ la Călugărenĭ.

(Urméză 15 subscrierĭ.)

Producţiunĭ şi petrecerĭ.

Societatea română de diletanţĭ „Progresul“ din Făgăraş va aranja, în favorul fondului sĕu, Marţĭ, în 29 Aprilie st. n. 1902, a treia ḑi de sf. Pascĭ, în sala hotelului Lauritsch o producţiune teatrală. Preţul de întrare: Locul I (şirul 1, 2, 3 şi 4 scaune cor. 2, şirul 5 şi 6, cor. 1·60. Locul II) cor. 1.20. Parter cor. 1. Galerie 60 banĭ. Inceputul la 8 óre séra precis.

Programa: „Intre patru ochĭ“, comedie într'un act, de Ludovic Fulda, tradusă şi localisată de d-na Elena Dr. Mureşianu. „Harţă Rezeşul“, operetă comică într'un act. După producţiune urméză dans.

— *Elevii şcolei române din Curte* arangiază, din incidentul adunării reuniunei învĕţătorilor, despărţĕmêntul Făget, în comuna Curte un concert în séra de 18 Aprilie v., după care urméză petrecere cu joc, Inceputul la 8 óre séra. Preţul de întrare 1 corónă de persónă. NB. Domnii învĕţătorĭ şi doritorii de a participa la prânḑul comun, sunt rugaţĭ a se anunţa cel puţin cu 3 ḑile înainte d-lui preot Filimon Titelu în Curte.

NECROLOG. **Alexe Bidian**, proprietar şi membru virilist al comitatului Cojocnei, a încetat din viéţă Vinerĭ în 18 Aprilie st. n. a. c. la 12 óre din ḑi în etate de 78 anĭ, după lungĭ şi grele suferinţe provĕḑut cu ss. sacramente ale muribunḑilor. Rĕmăşiţele pământescĭ s'au aşeḑat spre etern repaus Lunĭ în 21 Aprilie st. n. n. c. la 10 óre a. m. în cimiterul comun. Sava, la 19 Aprilie st. n. 1902. — Zamfira Muste n. Bidian, cu soţul seu, Cornel Muste, ca nepoţĭ.

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureşianu.***
Redactor responsabil: ***Traian H. Pop.***

Dela „Tipografia A. Mureşianu" din Braşov,

se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aici înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Cărţi de rugăciunĭ şi predicĭ.

Anghira Mântuirei, cărticică de rugăciunĭ si de cântărĭ pentru mângăerea sufletéscă. *Ediţ. IV. corectată*. Gherla. Preţul unuĭ es. în păreţĭ tarĭ coloraţĭ 70 banĭ. (+ 10 b. porto.)

Mărgăritarul Sufletului, carte de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită pentru tóte trebuinţele vieţiĭ. *Ediţiunea IV.* Gherla. Conţine peste 343 pag. Legată costă 1 cor. (+ 10 b. porto).

Micul mărgăritar sufletesc, cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită mai ales pentru copiiĭ mai mărişorĭ. Legată costă 44 banĭ (+ 5 b. porto).

Carte de rugăciunĭ, cererĭ şi laude întru onórea Preacuratei Fecióre Maria pentru folosul şi mângăiarea sufletelor. Preţul legat 40 banĭ (+ 5 b. porto).

Cuvêntărĭ bisericescĭ scrise de Ioan Papiu Tom. III Preţ. 3 cor. pl. 20 b.

Cuvêntărĭ bisericescĭ de *Ioan Papiu*: tomul I, III şi IV cuprinde cuvêntărĭ bisericescĭ acomodate pentru orĭ-ce timp; şi pentru tóte sĕrbatorile de peste an. Pe lângă predicĭ, se mai află în text câte-o instructivă notiţă istorică privitóre la însemnătatea diferitelor sĕrbătorĭ. Fiă-care tom separat costă 3 cor. (pl. 10 b. porto)

Predicĭ pe tóte Duminecile şi sĕrbătorile de peste an, Vol. I. de *Em Elefterescu*, cunoscut atât de bine în cercurile românescĭ din numĕróse le sale scrierĭ. Are 250 pag. Preţul cor. 3 (+ 20 b por.)

Predicĭ pentru Duminecile de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de *V. Christe*. Conţine predicĭ dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameşului. Preţul cor. 1.60 (prin postă cor. 1.70.)

Cuvêntărĭ funebrali şi iertaţiuni pentru diferite casurĭ de mórte, de Ioan Papiu Preţ. 3 cor. pl. 30 b.

Cuvêntărĭ bisericesci pre sĕrbătorile de preste an scrise de Ioan Papiu. Preţ. 3 cor. pl. 30 b. porto.

Cuvêntărĭ funebrale şi iertăciunĭ pentru diferite casurĭ de mórte, întocmite de *Ioan Papiu*. Conţin vre-o 400 pag. Preţul 3 corone (+ 20 b. porto.)

Cursul pieţei Braşov.

Din 21 Aprilie n. 1902

Bancnota rom.	Cump.	18.98	Vênd.	19.02
Argint român.	„	18.40	„	18.44
Napoleond'orĭ.	„	19.—	„	19.10
Galbenĭ	„	11.30	„	11.40
Ruble R sescĭ	„	126 —	„	127.—
Mărcĭ germane	„	58.50	„	—.—
Lire turcescĭ	„	10.72	„	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	„	101.—

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei"

se pot face orĭ şi când pe timp mai indelungat sĕu lunare.

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 17 April. 1902.

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme dela	până la
Grâu Bănăţenesc	80	9.0	9.55
Grâu dela Tisa	80	9.—	9.0
Grâu de Pesta	80	9.—	9.10
Grâu de Alba regală	80	.—	.—
Grâu de Bácska	80	—	.—
Grâu unguresc de nord	80	.—	.—
Grâu românesc	80	—	.—

Seminţe vechi orĭ noue	Soiul	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme dela	până la
Sĕcara		.0—72	7.20	7.30
Orz	nutreţ.	60—62	7.10	7.20
Orz.	de rachiu	62—64	6 10	6.20
Orz	de bere	64—66	5.75	6.—
Ovĕs		———	.—	—
Cucuruz	bănăţen	75	.—	—.
Cucuruz	alt soiu	73	—.—	—.—
Cucuruz	„ „			
Hirişcă			4.50	5.—

Producte div.	Soiul	Cursul (Preţul per 100 de chilograme) dela	până
Săm. de trifoiŭ	Luţernă ungur.	48.—	53.—
„	„ transilvană	34.—	42.—
„	„ bănăţenă	45.—	48.—
„	„ roşiă	—.—	—.—
Ulei de rapiţă	rafinat duplu	—.—	—.—
Ulei de in		—.—	—.
Unsóre de porc	dela Pesta	56.75	57.25
„ „	dela ţéră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	47.25	47 75
Prune	din Bosnia	—.—	—.—
„		—.—	—.—
Lictar	Slavon şi Serbia	—.—	—.—
„	din Serbia în s.	17.50	18.—
Nucĭ	slavon nou	—.—	—.—
Gogoşĭ	sôrbesc	—.—	—.—
„	din Ungaria	—.—	—.—
Miere	unguréscĭ	—.—	—.—
„	sêrbescĭ	—.—	—.—
Céră	brut	—.—	—.—
Spirt	Drojdiuţe de s.	—.—	—.—

Bursa de Bucurescĭ

din 17 April 1902.

Valorĭ	Do-bêndă	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct	95.$^1/_8$
„ „ Impr. 1892	5 „	Ian.-Iul.	96 $^3/_4$
„ „ din 1893	5 „	„ „	96.$^3/_4$
„ „ 1894 int. 6 mil.	5 „	Apr.-Oct.	84.$^3/_4$
„ „ Impr. de 32$^1/_2$ mil.	4 „	Ian.-Iul.	84.$^3/_4$
„ „ Impr. de 50 mil.	4 „	„ „	85.$^1/_4$
„ „ Impr. de 274 m. 1890	4 „	„ „	85
„ „ Impr. de 45 m. 1891	4 „	„ „	85.—
„ „ Im. de 120 mil. 1894	4 „	„ „	85.$^1/$
„ „ Impr de 90 mil. 1896	4 „	„ „	85.$^1/_2$
Oblig. de Stat (Conv rurale)	6 „	Mai-Nov.	—.—
„ Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	—.—
„ comunei Bucurescĭ 1888	5%	Ian.-Iul.	—.—
„ „ „ din 1884	5 „	Mai-Nov	—.—
„ „ „ din 1888	5 „	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5 „	Mai-Nov.	—.—
Scrisurĭ fonciare rurale	5 „	Ian.-Iul.	95 $^3/_8$
Scris. fonciare rurale din 1890	4 „	„ „	84 $^1/_4$
„ „ urbane Bucuresc	5 „	„ „	82.$^3/_8$
„ „ „ Iaşĭ	5 „	„ „	77.$^1/_4$
Oblig. Soc. de basalt artificiall	6 „	„ „	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	50	150 v.	
Banca Nation. ult. iv. 85.—	500	intr. v.	—.—
Banca agricolă	500	150 v.	22 80
Dacia România ult. div. 35 lei	200	intr. v	256.—
Naţionala de asig. ult. div. lei 43	200	„ „	187.—
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30	200	„ „	100.—
Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	398 —
Soc. rom. de hârtie ult. — —	100	„ „	—.—
„Patria" Soc. de asig. ult. 4 lei	100	„ „	—.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	1000	„ „	—.—
Soc. de fur militare u. d. 60 l.	300	„ „	—.—
„Bistriţa" soc. p. f. hârtii 30 l	1000	„ „	—.—
Sociat. p. constr de Tramaxs	200	„ „	—.—
20 francĭ aur	—	„ „	—.—
Fabricile Unite de gazóse.	12	„ „	—.—

Scompturĭ:

Banca naţ. a Rom.	6%	Paris	3%
Avansurĭ pe efecte	7 „	Petersburg	5%
Banca agricolă	9-10%	Berlin	—
Londra	3	Belgia	3—
Viena.	3$^1/_2$	Elveţia	3$^1/_2$

Cursul la bursa din Viena.

Din 19 Aprilie n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	119 95
Renta de corône ung. 4%	97 65
Impr. căil. fer. ung. în aur 4$^1/_2$%	120 50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4$^1/_2$%	100 80
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	120.50
Bonurĭ rurale ungare 4%	97.30
Bonurĭ rurale croate-slavone	97 —
Impr. ung. cu premii	203.75
Losurĭ pentru reg Tisei şi Seghedin	163.—
Renta de argint austr.	101.75
Renta de hârtie austr.	101.50
Renta de aur austr.	120.40
Losurĭ din 1860.	153.80
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	15.97
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	693.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	677.—
Napoleondorĭ	19 08
Mărcĭ imperiale germane	117.35
London vista	240.40
Paris vista	95 52$^1/_2$
Rente de corône austr. 4%	99 50
Note italiene	93 15

Nr. 3131—1902.

PUBLICAŢIUNE

referitore la mĕsurarea dării pentru cânĭ anunţaţĭ ulterior pe a. 1902.

Prin acésta se aduce la cunoscinţa publică, că s'a pregătit lista conscripţională şi percepţională despre cânii anunţaţĭ ulterior, că aceea, pe timpul órelor de oficiu se pótă lua în vedere la oficiul de dare orăşenesc de orĭ cine dela 23 până esclusive 25 Aprilie a. c., şi că eventuale escepţiunĭ sunt a-se înainta în scris în cele 3 ḑile.

Reclamaţiunĭ intrate mai târḑiu se vor reînapoia fără considerare.

Braşov, 18 Aprilie 1902.

503,1—2 *Oficiul de dare orăşănesc.*